

بررسی ایراد مرور زمان

بررسی ایراد مرور زمان

مرور زمان عبارت از گذشتن مدتی است که پس از آن، دعوا به شرط ایراد خوانده، شنیده نمی‌شود. [۱] ایراد مرور زمان موکول به طرح آن از سوی مدعی‌علیه است و اگر خوانده دعوا این ایراد را مطرح نکند دادگاه حق ندارد با استناد به مرور زمان از رسیدگی خودداری نماید و مکلف است به دعوا رسیدگی کند. [۲]

باب یازدهم قانون قدیم آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۱۸، از ماده ۷۳۱ تا ۷۶۹، به مسأله «مرور زمان» اختصاص یافته بود. پس از پیروزی انقلاب، شورای نگهبان مواد ۷۳۱ به بعد قانون مزبور را درباره مرور زمان مخالف با موازین شرع تشخیص داد.

با انتشار نظر شورای نگهبان، دادگاه‌ها رفته رفته از پذیرش ایراد مرور زمان خودداری نمودند و مواد فوق‌الذکر عملاً به حالت متروک در آمد. در قانون جدید آیین دادرسی مدنی مرور زمان و ایراد آن پیش‌بینی نگردید و در نتیجه صدور قرار عدم استماع دعوا به سبب شمول مرور زمان طبق قانون جدید منتفی می‌باشد. [۳]

تفاوت مرور زمان با انقضای مهلت

ایراد مرور زمان با ایراد زمان اقامه دعوا که اصطلاحاً مهلت خوانده می‌شود تفاوت دارد. در ایراد مرور زمان دادگاه صرفاً دعوی طرح شده را نمی‌شنود ولی حق ماهوی مینای دعوی خواهان باقی است و اگر خوانده به میل خود آن را ایفا کند نمی‌تواند آن را پس بگیرد.

اما ایراد زمان اقامه دعوا نسبت به اصل ماهیت حق مورد ادعا مطرح می‌شود که مطالبه آن در قانون مقید به مهلت خاصی است. مثلاً طبق قانون آیین دادرسی مدنی زمان تجدیدنظرخواهی ۲۰ روز پس از ابلاغ رأی دادگاه بدوی قرار داده شده است و از این رو اگر تجدیدنظرخواه در روز بیست و دوم جهت تجدیدنظرخواهی به دادگاه مراجعه کند با ایراد زمان اقامه دعوا مواجه می‌شود. [۴]

به همین دلیل، برخلاف ایراد مرور زمان که طرح آن از سوی خوانده امکان‌پذیر است، در ایراد مربوط به مهلت، دادگاه مکلف است، حتی بدون ایراد و اعتراض خوانده [۵] به آن توجه نموده و رأی لازم را صادر نماید. [۵]

منابع:

- [۱]. ماده ۷۳۱ قانون قدیم آیین دادرسی مدنی.
- [۲]. واحدی، قدرت‌الله؛ آیین دادرسی مدنی، تهران، میزان، ۱۳۸۶، چاپ چهارم، ج ۳، ص ۱۲۳
- [۳]. شمس، عبدالله؛ آیین دادرسی مدنی، دوره پیشرفته، تهران، دراک، چاپ اول، ۱۳۸۴، ج ۳، صص ۱۴ و ۱۵
- [۴]. کریمی، عباس؛ آیین دادرسی مدنی [۵] تهران، مجد، ۱۳۸۶، چاپ اول، ص ۲۱۴
- [۵]. شمس، عبدالله؛ پیشین، ص ۱۸.

منبع: حقوق گستر